

YLÄKOULUN LUKUDIPLOMITEHTÄVÄT

Uutta lukudiplomia suoritetaan koko yläkoulun ajan. Lukudiplomin voi suorittaa kolmella tasolla. Lue lukudiplomia varten 15, 30 tai 45 kirjaa.

Pronssitaso = 15 kirjaa

Hopeataso = 30 kirjaa

Kultataso = 45 kirjaa

Jos olet 8. tai 9. luokalla lukuvuonna 2018–2019, voit sopia pienemmistä kirjamääristä opettajasi kanssa.

Aina kun saat luettua yhden kirjan, tee yksi seuraavista tehtävistä. Pyri valitsemaan eri kirjojen kohdalla erilaisia tehtäviä. Kun olet tehnyt tehtävän, palauta se opettajallesi.

1. Kirjoita kirjasta arvostelu. Perustele mielipiteesi. Aloita kertomalla perustiedot kirjasta: kirjoittajan ja kirjan nimi sekä kirjan julkaisuvuosi.
2. Vinkkaa kirja luokallesi niin, että muutkin innostuvat siitä. Älä kerro kaikkea kirjan juonesta.
3. Tee kirjasta kirjatraileri. Katso mallia YouTubesta (hae sanalla ”kirjatraileri”). Esimerkiksi iMovie-sovelluksella trailerin tekeminen sujuu helposti. Jos haluat lisää ohjeita kirjatrailerin tekemiseen, googlaamalla löytyy niitä paljon. Muista tekijänoikeudet käyttäessäsi kuvia ja musiikkia. Tietoa tekijänoikeuksista löydät myös netistä. Jos kaverisi on lukenut saman kirja, voitte tehdä trailerin yhdessä. Esitä traileri luokallesi.
4. Mikä on mielestäsi kirjan tärkein tapahtuma sen juonen kannalta? Miksi? Kirjoita.
5. Mikä oli mielestäsi merkittävin paikka kirjassa? Kerro tapahtumapaikasta ja perustele, miksi se on mielestäsi merkittävin. Pohdi myös, vaikuttaako kirjan tapahtuma-aika valitsemaasi tapahtumapaikkaan jotenkin.

6. Kirjoita muutamalla sanalla, mikä on mielestäsi kirjan aihe (= kirjan keskeisin ajatus).
7. Kirjoita runo jostakin kirjan tapahtumasta.
8. Esittele teoksen päähenkilö(t). Kerro hänen/heidän luonteestaan, ulkonäöstään, ajatuksistaan, perheestään, harrastuksistaan, ihmissuhteistaan jne.
9. Tee kirjasta ihmissuhdekaavio. Kirjoita lyhyesti myös, mikä oli mielestäsi kirjan mielenkiintoisin ihmissuhde. Miksi?
10. Kirjoita sivu jonkun kirjan hahmon päiväkirjasta. Valitse jokin sinua koskettanut tai mielestäsi muuten tärkeä tilanne päiväkirjatekstin aiheeksi.
11. Keksi kirjalle jatkoa ja kirjoita seuraavan kirjan alku.
12. Kirja ja elokuva ovat monin tavoin erilaisia medioita tarinan kertomiseen. Kun kirjasta tehdään elokuva, pitää tehdä monia valintoja. Jotkin valinnat liittyvät siihen, ettei asioita voi vain siirtää suoraan kirjasta elokuvaan. Jotkin taas liittyvät siihen, että elokuvan tekijät haluavat kertoa tarinan erilaisena. Jos lukemastasi kirjasta tehtäisiin elokuva, mitkä asiat itse tekisit elokuvassa eri tavalla? Listaa vähintään viisi asiaa ja perustele valintasi. Jos kirjasta on jo tehty elokuva, voit myös katsoa sen ja valita kaksi mielestäsi mielenkiintoisinta eroa kirjan ja elokuvan välillä. Pohdi kummankin kohdalla lyhyesti, miten muutos vaikuttaa kertomukseen ja sen aiheeseen. Miksi mielestäsi muutos on tehty?
13. Jos luit kirjan ryhmästä "Kaverikiemuroita, sähläystä ja ihastumista", valitse joidenkin kahden hahmon välinen suhde ja kirjoita, miten suhde muuttuu kirjan aikana. Mikä on kaikista merkittävin tapahtuma, joka muuttaa suhdetta?
14. Lukudiplomin "Elämän vastoinkäymisiä" -ryhmän monissa kirjoissa käsitellään aiheita, jotka eivät ole kaikille tuttuja omasta elämästä. Jos luit kirjan tästä ryhmästä, kirjoita vähintään 250 sanan mittainen pohdinta sen aiheesta ja lukukokemuksestasi. Oliko aihe sinulle tuttu ennestään? Saitko enemmän tietoa siitä? Muuttiko kirja käsityksiäsi? Oliko kirja mielestäsi hyvä kuvaus aiheestaan? Onko mielestäsi tärkeää, että juuri tämä kirja kirjoitettiin? Herättikö kirja kysymyksiä? Kiinnostuitko lukemaan aiheesta lisää? Sinun ei ole pakko käyttää juuri näitä kysymyksiä, vaan voit keksiä omiasikin. Kirjoita yhtenäinen teksti.
15. Jos luit jännitysromaanin, kirjoita uutinen kirjan rikoksesta tai mysteeristä. Vastaa uutiskysymyksiin: Kuka? Mitä? Missä? Milloin? Miten? Millaisin seurauksin? Voit kirjoittaa uutisen kirjan siitä vaiheesta, kun rikos tai mysteeri on juuri tullut ilmi tai kun se on jo selvitetty.

16. Jos luit jännitysromaanin, kirjoita kirjassa kuvatun rikollisen puolustuspuhe. Miten hän perustelee tekoaan?
17. Jos luit kauhuromaanin, kirjoita siitä, mistä kauhu kirjassa tulee ja onko kauhu sama asia kuin pelko.
18. Kauhussa on usein vastakkainasettelu hyvän ja pahan välillä. Jos luit kauhuromaanin, onko siinä tällainen vastakkainasettelu? Kuinka selvästi kirjassa hyvät ovat hyviä ja pahat pahoja? Millainen paha kirjassa on? Kirjoita pohdinta hyvän ja pahan suhteesta kirjassa. Jos kirjassa ei ole hyvän ja pahan vastakkainasettelua, onko siinä jokin muu vastakkainasettelu? Pohdi tätä vastakkainasettelua.
19. Jos luit fantasiaromaanin, kirjoita siitä referaatti (= lyhennelmä). Kerro ensin, kenestä tai mistä kirja kertoo. Kerro sen jälkeen kirjan juonesta siinä järjestyksessä, kuin se on kirjassa. Kerro myös loppuratkaisu. Kirjoita enintään 150 sanan mittainen teksti. Mieti siis, mitkä henkilöt ja tapahtumat ovat tärkeimpiä juonen kannalta. Kirjoita yhtenäinen teksti, älä pelkkää luetteloa.
20. Jos luit sciifiä, poimi kirjasta kolme seikkaa, jotka tekevät siitä tieteisfiktiota (= sciifi). Perustelee valintasi. Miksi nämä asiat tekevät kirjasta juuri sciifiä eivätkä esimerkiksi fantasiaa?
21. Klassikoksi sanotaan teosta, jolla on pysyvä arvo ja joka kiinnostaa ihmisiä sukupolvesta toiseen. Joku aina kuitenkin päättää, mikä kirja on klassikko ja mikä ei. Syyt eivät ole aina johdonmukaisia. Jos luit klassikkokirjan (joko "Klassikkoja"-ryhmästä tai kirjan jonka alla lukee "klassikko"), kirjoita vähintään 250 sanan yhtenäinen teksti lukemastasi kirjasta klassikkona omasta näkökulmastasi. Jaa teksti vähintään neljään tekstikappaleeseen ja käsittele niissä seuraavia asioita:
- Tiesitkö kirjasta jotakin jo etukäteen? Olitko kenties nähnyt siitä tehdyn elokuvan tai katsonut tai lukenut jotain, missä kirjaan viitataan? Ymmärsitkö ehkä vasta kirjan luettuasi, että olit nähnyt tai lukenut jotain, missä kirjaan viitataan? Oliko tältä kannalta ajateltuna kirjan lukeminen sinusta yleissivistävää?
  - Etsi kirjasta tietoa netistä. Oliko se poikkeuksellinen aikanaan? Muista kertoa, mistä tieto on peräisin. Tuntuiko kirja sinusta poikkeukselliselta nykypäivän näkökulmasta? Miksi/miksi ei?
  - Millaisia ajatuksia ja tunteita kirja herätti sinussa lukijana? Oliko sinusta kirjan lukeminen erilaista kuin ei-klassikkokirjojen?
  - Yhdistä kohtia a-c ja pohdi, millainen lukemasi kirja on klassikkona.

22. Jos luit novellikokoelman, kirjoita siitä, mikä kaikkia kokoelman novelleja yhdistää.

Yhdistääkö niitä vain yksi asia vai useampi? Tavallisesti kokoelman nimi kertoo jotain novellien yhteydestä toisiinsa. Aloita siis sillä, mitä kokoelman nimi kertoo novelleista.

23. Jos luit runokokoelman, valitse yksi runo, joka erityisesti herätti sinussa ajatuksia.

Valitse yksi seuraavista kohdista ja kirjoita siitä:

- a. Millaista kieltä runossa käytetään? Kuuluuko siihen kielikuvia?
- b. Millainen runo on verrattuna muihin kokoelman runoihin? Mikä sitä ja muita kokoelman runoja yhdistää ja mikä erottaa?
- c. Mistä runo mielestäsi kertoo? Entä mikä on mielestäsi sen aihe (= keskeisin ajatus)? Päällisin puolin runo saattaa näyttää kertovan yhdestä asiasta, mutta sillä halutaan viestittää jotain muuta. Mieti, onko valitsemassasi runossa näin. Monesti tällaisiin kysymyksiin ei runojen kohdalla ole oikeita vastauksia vaan ainoastaan lukijoiden tulkintoja.

24. Pidä lukupäiväkirjaa. Muista joka kerralla kirjoittaa ylös päivämäärä.

- a. Aloita lukupäiväkirja ennen, kuin alat lukea kirjaa. Miltä kirja vaikuttaa kansien perusteella? Mitä ajatuksia se herättää sinussa? Entä minkälaisia odotuksia? Tiedätkö kirjasta jotain muuta etukäteen?
- b. Kirjoita seuraavan kerran, kun olet lukenut kirjan alun. Vastaako kirja odotuksiasi? Millaisia odotuksia ja ajatuksia alku sinussa herätti? Mitä mieltä olet kirjan hahmoista? Onko sinulla jo erityistä suosikkia?
- c. Kirjoita, kun olet noin kirjan puolivälissä. Vastaako kirja alun perusteella tulleita odotuksiasi? Millaisia odotuksia ja ajatuksia se herättää nyt? Mitä luulet kirjassa tapahtuvan seuraavaksi? Mitä mieltä olet kirjan hahmoista? Vastasivatko he odotuksiasi? Onko suosikkiahmosi pysynyt samana vai vaihtunut? Miksi päähenkilö toimii mielestäsi niin kuin hän toimii?
- d. Kirjoita juuri ennen loppuratkaisua. Miltä tarina nyt vaikuttaa? Onko kirja vastannut odotuksiasi? Mitä luulet, että lopussa tapahtuu? Mitä arvelet, että suosikkiahmollesi käy?
- e. Kirjoita, kun olet lukenut kirjan loppuun. Kerro taas, täytyivätkö odotuksesi. Oliko loppu yllättävä? Oliko mielestäsi hyvä vai huono asia, että kirja oli/ei ollut yllättävä? Keistä hahmoista lopulta pidit ja keistä et? Vertaa kirjaa ennen lukemisen aloittamista kirjoittamiisi ajatuksiin ja odotuksiin. Kerro lopuksi, piditkö kirjasta.